

CUVINTE ÎNAINTE
Maica Ecaterina Fermo
Sorin Preda
Laurențiu Dumitru

Introducere

SUB SEMNUL ÎNTÂLNIRII - un argument -
Tema cărții
Despre structura cărții

I.SFINȚII DE LÂNGĂ NOI. Scrisoare despre părintele Justin Pârvu
Maica Paisia, sprijinul oropsiților

II.OAMENI ADMIRABILI

Arhiereul veghează la Rohia
Pustnicul de la marginea lumii
Părintele Macarie sau reînvățarea firescului
Octavian Anastasescu, eroul discret
Martorul - o poveste cu eroi
Un om ca o gură de aer: domnul Gheorghe Jijie
Cuviosul G. cel nebun pentru Hristos, omul bucuriei neîncetate
Cerșetorul — piatră de poticnire sau biletul nostru spre rai?
Părintele Nicanor Lemne, o predică întrupată a dragostei
Cedry2k, poetul străzii
Prietenia. Ce ne învață textele? (un text adresat adolescenților)

III.O LUME PE DOS

O nouă marfa: identitatea
Jucării noi pentru copii noi
Mcdonaldizarea morții
Omul, o extensie a televizorului...
Banalizarea binelui și moartea memoriei colective anticomuniste
Muzeul Țăranului Român, un spațiu al mărturisirii
Dorul arhaic
Paulo Coelho — mare scriitor sau mare ocultist?
Cultura manipulării

ANEXE

Am 35 de ani și nicio zi în plus
„Creștinismul nu este un analgezic. El este singura viziune adevărată despre realitate”
Postfață

Scrisoare despre părintele Justin Pârvu

Dragă cititorule,

Îți scriu cu anticipație pentru că marile dureri nu pot fi împărtășite decât prin scris. Scrisul îți oferă șansa de a-ți pune în ordine stările haotice pe care ți le provoacă suferința, de a le organiza.

Astăzi a trecut la Domnul un om care se afla în contact permanent cu noi toți și cu Dumnezeu, deopotrivă. Singurul om care făcea legătura între România și Dumnezeu. Afirmția poate să ți se pară prea tare și prea emotivistă. Dar am un argument solid: acest om avea conștiință creștin-ortodoxă și, deopotrivă, conștiință de român, o situație destul de rar întâlnită astăzi, când fie întâlnim creștini cosmopoliți, alergici la cuvinte ca „român” sau „România”, fie găsim naționaliști neduși la biserică.

Părintele Justin a fost un paradox întrupat: în el s-au întâlnit eroul, dar și călugărul, românul autohton și creștinul universal. A pășit în Lumina veșnică a lui Hristos o personalitate cu totul de neegalat: martir pentru Hristos și pentru neamul românesc, pătimind 16 ani de temniță grea. Cel mai căutat duhovnic, după moartea părintelui Cleopa. Omul care a readus la suprafața istoriei recente a României și a conștiinței creștinilor viața mucenicilor secolului XX, îngropați zeci de ani în uitarea comunist-democratică. Omul care s-a opus, suferind oprobiul multora, noului sistem concentraționar – global, de această dată, care nu suportă refuzul, nici răsuflarea caldă a vieții neîndosariată electronic. Omul care a îndrăznit – cum puțini mai au curajul să o facă – să se opună prin cuvânt încercărilor de dizolvare a identității Ortodoxiei.

Murind părintele Justin, nu a murit un om, ci mai mulți deodată. A mai murit puțin din acea Românie interbelică, care a dat peste timp modele exemplare de viață și gândire. A murit românul absolut și creștinul absolut. Ne-a părăsit modelul, pe care îl cercetam toți – mai des, mai rar, dar ne întâlneam cu el negreșit – pentru a ne convinge încă o dată și încă o dată că viața în Hristos nu este imposibilă în secolul XXI, nu este o simplă utopie, și nici faptul de a fi român nu este un accident, ci un fapt de a fi în lume pe care l-am primit din mâna lui Dumnezeu.

Da, părintele Justin, Cuviosul Justin a trecut la viața cea nestricăcioasă și ne poate ajuta mai repede și pe mai mulți deodată. Dar mai aveam nevoie de el și aici, mai exact acolo, la Petru Vodă. Am văzut odată o fotografie cu părintele Justin care privea prin lentilele unui binoclu militar. Această imagine sugerează de minune cam ce vreau eu să îți transmit. De multe ori m-am gândit că părintele Justin nu doar că știe mai tot ce se petrece în țară, dar se și află la originea unor fapte, întreprinderi luminoase care stau ca o stavilă în fața avalanșei de negură care amenință Biserica lui Hristos și România.

Părintele Justin a ctitorit biserici și mănăstiri, a întemeiat obști monahale, a susținut prin rugăciune și prin faptă nenumărate proiecte culturale, dar, mai presus de toate, și-a ales mucenicia slujirii aproapelui, până la ultima suflare. Primea zilnic sute de persoane care își deșertau la picioarele sale noianul de probleme și neliniști, pe care părintele Justin le făcea una cu pământul prin rugăciunea sa. Avea puterea extraordinară de a ridica din prăpastia deznădejzii sufletele năruite. Nenumărați oameni au aflat răspuns la problemele lor doar vorbind câteva minute cu părintele, despre subiecte care, aparent, nu aveau nici în clin, nici în mănecă cu problema stringentă care îi adusesese acolo. Alții au primit dezlegarea adăstând la ușa chiliei sale.

L-am văzut cu puțin timp înainte de a fi internat la Cluj. Am ajuns noaptea, târziu, la Petru Vodă. Se făcuse ora 22 și părintele încă mai primea oameni. Coadă de la ușa chiliei sale părea că abia se formase. Era un călugăr care aștepta de la ora 10 să intre să se spovedească la părintele. Mi s-a părut

că are o răbdare de granit, pentru că avea puterea să îi lase continuu pe ceilalți să intre, el lăsându-se mereu la urmă. Așteptam deja de o oră și ceva și mă încolțise oboseala drumului de la București la Petru Vodă.

Și, dintr-o dată, ca într-o piesă de Eugen Ionescu sau ca într-o nuvelă de Samuel Beckett, ușa pe care intrau pelerinii se deschise și intra... un afro-american. Persoana de culoare trece pe lângă noi, care stăteam cuminți la rând, se apropie de părintele cel cu răbdare de oțel și îi spuse în limba română:

Doamne, ajută!

Nu mi-am revenit bine din surpriza situației că tânărul călugăr îi zise:

Măi, Ioane, măi... Am auzit că tu ești legionar! Am început să râdem, uitând dintr-o dată și de oboseală și de tensiunea așteptării. Ioan a fost botezat ortodox de părintele Justin.

Nu mă miră faptul că, la patruzeci de zile după adormirea părintelui Justin, din fotografia care stă pe fotoliul din care părintele îi sfătuia pe oameni, a izvorât mir. Dumnezeu a adevărat astfel nevoița mucenicească a părintelui, care s-a jertfit până la capăt pentru aproapele său. „Mai mare dragoste nu este, decât să îți pună cineva viața pentru prietenul său”. Nu mă surprinde nici că uleiul din candela care arde permanent la mormântul părintelui s-a transformat în mir.

Eu l-am văzut doar de vreo cinci, șase ori, de fiecare dată întâlnirea cu părintele fiind diferită, luminând parcă alte dimensiuni ale vieții duhovnicești. Despre părintele ar trebui să depună mărturie ucenicii. Ei sunt îndreptățiți cu asupra de măsură să o facă. Dar pentru că părintele Justin este un sfânt și în Ortodoxie sfinții aparțin tuturor, îți povestesc aici, pe scurt, ce am înțeles eu din întâlnirile mele sporadice și puține cu sfinția sa.

Mi-am dorit mult să îl cunosc. Uneori dorința asta mi s-a părut prea arzătoare, prea irațională și am suspectat-o că ar fi pătimasă. Mai întâi l-am cunoscut prin cărțile cu și despre el, care apăruseră în anii din urmă. Sunt câteva episoade din biografia părintelui care depășesc imaginația și creativitatea ori-cui, fie el scriitor, regizor sau pictor. Este, înainte de toate, acea scenă cutremurătoare în care părintele Justin săvârșește Sfânta Liturghie pe trupul unui muribund. „N-am săvârșit niciodată o Liturghie mai fierbinte, în toate veșmintele ei, cu toate regulile ei, cum am săvârșit-o acolo, pe acest cadavru”, avea să mărturisească părintele.

Am ajuns într-o iarnă la ușa chiliei sale. Părintele stătea pe atunci sus, în mănăstirea de călugări. Am așteptat o vreme, mai întâi afară, pe un ger înțepător. Apoi am pășit pe un culoar mic, îngust, în fața ușii chiliei sale. Simțeam o presiune sporită din plin de nerăbdare și de efortul meu de a sintetiza totul într-o frază, două, conștient fiind că în urma mea așteptau să intre la părintele mulți alții, știind totodată că în fața părintelui Justin oamenii stau ca niște cărți deschise și că, de multe ori, cuvintele sunt de prisos. Am intrat împins, cumva, de valul creștinilor care se înmulțiseră la rând. M-am așezat în genunchi la picioarele sale și i-am spus pe scurt problema care mă frământa. Mi-a dat soluția la ea, m-a miruit și, înainte să ies pe ușă, i-am cerut un cuvânt de folos pe care să îl urmez. Mi-a spus așa:

Să te rogi neîncetat, să îți crești copiii în frica lui Dumnezeu și să faci pace pe oriunde te vei duce.

Pe drumul de întoarcere spre București, privind retrospectiv întâlnirea, m-a frapat chilia simplă, austeră, aproape sărăcăcioasă în care locuia părintele. Mi l-am amintit stând ușor aplecat în față, gest prin care participa la suferințele creștinului care ședea la picioarele sale și care își deschidea în față sa sufletul. Nu mi s-a părut întâmplător nici că primul sfat pe care mi l-a dat se referea la

Rugăciunea lui Iisus. În acel timp mă preocupa în mod deosebit tema, orice informație, fiecare sfat despre rugăciunea isihastă fiind binevenite. Povestindu-i unui prieten monah întâmplarea, mi-a spus că duhovniciei îmbunătățiți îți dau primul sfat, primul cuvânt de folos în conformitate cu starea ta duhovnicească, cu ceea ce te frământă în acel moment.

Am regăsit în jurnalul meu o însemnare din 20 martie 2011. Ți-o citesc. „Am intrat la părintele Justin, m-am așezat în genunchi în fața sa, mi-am adâncit privirile în ochii săi senini, și i-am mărturisit cu o strângere de inimă că, deși încerc să mă rog mult, citesc acatiste peste acatiste, mă rog cu necredință. Ca și cum jumătate din mine crede că Dumnezeu o să mă ajute, iar cealaltă jumătate s-ar îndoi amarnic pentru că Dumnezeu îi ascultă doar pe cei curați, morali, virtuoși. Cu o seară înainte, la sfârșitul conferinței de la Iași, dedicată sfinților închisorilor, dintr-o coastă pe care părintele Justin i-o dăduse lui Danion izvorâse mir. Părintele mi-a spus, aplecându-se în față spre mine, ca un bunic sfătos și bun:

Măi, dacă aseară ar fi fost la conferință oameni necredincioși, ar mai fi izvorât moaștele mir? Nu. Vezi? Dumnezeu ne dă după credința noastră. Trebuie să ne lăsăm cu nădejde sub pronia lui Dumnezeu și să nu anticipăm noi asupra viitorului. Într-adevăr, când omul anticipează viitorul, Îi îngrădește lui Dumnezeu libertatea de a interveni în viața lui. Tot atunci mi-a spus:

Astăzi oamenii aleargă în Grecia, în Rusia, în Ucraina să se închine la moaștele sfinților, când cel mai simplu ar fi să se retragă într-o cămară, să citească acatistul unui sfânt și în felul acesta nu ar trebui să se mai ducă nicăieri pentru că sfântul ar veni el, negreșit, la ei”.

Cu o altă ocazie, am intrat cu Danion la el și părintele mi-a dat binecuvântare să strâng mărturiile despre minunile părintelui Ilie Lăcătușu și să facem cartea despre viețuirea sa pentru Hristos și ajutorul necurmat pe care îl oferă credincioșilor. I-am spus:

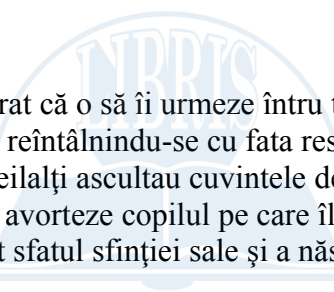
– Părinte, dacă dumneavoastră îmi dați binecuvântare, sunt sigur că o să iasă cartea. Și părintele m-a binecuvântat, râzând, și mi-a zis:

– O să iasă, o să iasă.

Altădată, înainte de a ne porni pe drumul de întoarcere spre București, părintele Justin ne-a citit tuturor o rugăciune și, cum stăteam eu pitulat sub patrafirul lui, a început să miroasă a flori uscate și a mir, exact ca în capela în care se află moaștele părintelui Ilie Lăcătușu. Mi s-a părut straniu, de neînțeles, cum dintr-odată am simțit acea mireasmă, care îmi era atât de familiară.

Ultima oară când am intrat în chilia părintelui ne-a dat să sărutăm o părticică de sfinte moaște de la Aiud. Le-am sărutat, cu noi fiind și o maică. Moaștele au izvorât mir când maica s-a atins cu buzele de ele, mirul rămânându-i ca o pecete sfântă pe gură.

Un amic, Ionuț Crișan, mi-a povestit o întâmplare din care putem înțelege de ce daruri minunate s-a învrednicit părintele Justin încă din timpul vieții. Prin 2007-2008, Ionuț a ajuns pentru prima dată la Mănăstirea Petru Vodă. A ținut neapărat să intre în chilia părintelui și să vorbească cu sfinția sa. La Petru Vodă a regăsit două fete, pe care le cunoștea din vedere. Acestea erau însoțite de prietenii lor, doi arabi. Ionuț le-a propus să intre împreună la părintele, să primească un cuvânt de folos. Aceștia nu prea ar fi vrut să stea la coadă, fiind multă lume care aștepta la ușa părintelui. Ionuț a insistat să rămână și ei și au intrat, într-un târziu. Când au pătruns în chilia părintelui, nu mică le-a fost mirarea când sfinția sa le-a zis, fiecăruia, pe nume. Dar ce mirați au fost – aproape înfricoșați – cei doi tineri arabi când părintele le-a rostit numele: Nașpan și Sale. Părintele le-a ținut tuturor un cuvânt de folos, îndemnându-i – printre altele – să citească Paraclisul Maicii Domnului. În acest timp, una dintre fete a început să plângă. Înainte de a ieși pe ușă, fata a ținut să îi mulțumească părintelui și l-a

asigurat că o să îi urmeze într-un totu sfatul. Ce se întâmplase? Misterul a fost elucidat mai târziu, când, reîntâlnindu-se cu fata respectivă, Ionuț a aflat că la acea întâlnire impresionantă, în timp ce toți ceilalți ascultau cuvintele de folos, doar ea auzea cu totul și cu totul altceva: părintele o sfătuia să nu avorteze copilul pe care îl purta în pânțece – era copilul unuia dintre cei doi arabi. Fata a urmat sfatul sfinției sale și a născut, mai târziu, copilul.

Dragă cititorule, am luat ultima binecuvântare de la părintele, ca de altfel miile de credincioși adunați atunci la Petru Vodă, când aparent el era mort, întins în coșciug, iar eu viu. Deși în realitate era, dacă e să ne gândim mai bine, pe dos. M-am mirat că mâna sa dreaptă era încă moale, deși trecuseră trei zile de la moartea sfinției sale.

M-a surprins mereu la părintele Justin o anumită filosofie a faptei, pe care le-o preda tuturor celor care erau dispuși să o învețe. Dacă un om venea la el cu intenția de a crea ceva - o revistă, o instituție, o mișcare socială, părintele îl binecuvânta, spunându-i:

– Fă!, – în acest fel punând început bun lucrării în cauză și învățându-i, mai bine-zis reînvățându-i pe oameni importanța faptelor. Românul zilelor noastre este apatic și apatizat ba de calculator, ba de telefonul mobil, ba de televizor, ba de principiul de viață „dolce far niente”, ba de psihologia eternului asistat – „ăștia nu ne mai dau nimic!” –, ba de hipnoticul coș de cumpărături de la Carrefour sau Mega-Image, pe care l-a transformat într-un obiect social total.

Ar trebui să îl rugăm pe părintele Justin să ne dea puterea de a pune în act tot ceea ce ne-a învățat prin cuvântul său și mai ales prin faptele sale. A fost un om ale cărui fapte glăsuiau chiar mai mult decât cuvintele sale.